

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-80 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-47/863-300
Karar Tarihi : 1.7.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Kürşat ÜNLÜSOY, Ebru İNCE

C. BAŞVURUDA

20

BULUNAN : IND Endüstriyel Dayanıklı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
Temsilci: Av. Murat TURHAN, Av. Beyza Banu ÖZDİLEK,
Av. Kemal EREZ, Av. Volkan SAYLAN
Turhan & Turhan Avukatlık Bürosu Tomurcuk Sok. Nursanlar İş
Merkezi A Blok K.3 D.13 Kuştepe Şişli/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Fagor Endüstriyel Dayanıklı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
Gebze Güzeller Organize Sanayi Bölgesi İnönü Mahallesi Balçık
Yolu Üzeri Gebze/Kocaeli

30

E. DOSYA KONUSU: Fagor Endüstriyel Dayanıklı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'nin endüstriyel mutfak ürünleri pazarında rekabeti bozucu eylem ve davranışlarda bulunduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvuruda özetle; Fagor Endüstriyel Dayanıklı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Fagor)'nin Fagor markalı mutfak eşyalarının IND Endüstriyel Dayanıklı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (IND) tarafından alınıp satılmasını engellediği iddia edilerek, gereğinin yapılması talep edilmiştir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 30.3.2010 tarih, 2730 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 22.4.2010 tarih ve 2010-3-80/ÖA-10-177.K.Ü sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 6.5.2010 tarih ve 10-34/549-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 24.6.2010 tarih ve 2010-3-80/ÖA-10-177.K.Ü sayılı Önaraştırma Raporu 28.6.2010 tarih ve REK.0.07.00.00-110/274 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda; dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına yer olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Başvuru Konusu İddialar

60 Kurumumuza iletilen başvuruda, 18.6.2010 tarihinde şirket vekili Beyza Banu Özdilek ile yapılan telefon görüşmesinde ve Kurum kayıtlarına 22.6.2010 tarih, 4867 sayı ile giren ek bilgi yazısında;

- Endüstriyel mutfak ürünleri pazarında faaliyette bulunan Fagor'un aynı sektörde Haziran 2009'da faaliyete geçen IND'nin yeniden satışını yapmak üzere Fagor bayilerinden yaptığı mal alımının önüne geçmeye çalıştığı,
- Fagor'un endüstriyel mutfak eşyaları pazarının en büyük firmalarından biri olarak pazardaki payının ..... seviyelerinde olduğu,
- Fagor ile yaklaşık aynı pazar payına sahip diğer firmaların ise Öztiryakiler ve Inoksan markaları ile faaliyette bulunduğu,
- Pazarda sayıları 100'ü aşkın diğer firmaların ise toplam %40 seviyesinde pazar payına sahip olduğu,
- Fagor'un endüstriyel mutfak ürünleri pazarının "buzdolabı, buz makinesi, tezgah tipi soğutucu ve benzeri soğutucular" alt segmentinde yaklaşık .... pazar payının bulunduğu,
- IND'nin yeniden satmak üzere aldığı Fagor ürünlerinin önemli bir bölümünün bu segmentte yer aldığı,
- Fagor'un IND'ye yönelik sergilediği sözü edilen davranışların bayilerinin satışlarını engellemesi itibarıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini, pazardaki hâkim durumunu kötüye kullanması yönüyle 6. maddesini ihlal eder nitelikte olduğu

80 iddia edilerek, gereğinin yapılması talep edilmiştir.

I.2. Taraflar

I.2.1. Fagor Endüstriyel Dayanıklı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.(Fagor)

Fagor, İspanyol menşeli Mondragon Corporacion Cooperativa (MCC) unvanlı grubun Türkiye'de kurulu iştiraklerinden biridir. Fagor, mutfak ve çamaşırhane ekipmanları tasarlamakta, üretmekte ve pazarlamaktadır.

90 Fagor Türkiye pazarına yönelik satışlarını, Türkiye çapında 28 ilde faaliyette bulunan toplam 46 yetkili bayi aracılığıyla, MCC'nin İspanya Onati'de kurulu merkez fabrikasından yaptığı ithalat ve Gebze'de kurulu fabrikasında yaptığı üretimden karşılayarak gerçekleştirmektedir.

Fagor'un endüstriyel mutfak ürünleri pazarındaki payına ilişkin net bir bilgiye ulaşılmamakla birlikte dosya mevcudu bilgi ve belgelerden şirketin Öztiryakiler, Inoksan, Elektrolux ve Kayarlar gibi firmalarla birlikte endüstriyel mutfak ürünleri pazarının önde gelen firmaları arasında yer aldığı, anılan firmaların pazardan

100 yaklaşık olarak eşit pay alan ve hemen hemen aynı güçte firmalar olduğu anlaşılmaktadır.

I..2.2. IND Endüstriyel Dayanımlı Tüketim Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (IND)

IND endüstriyel dayanıklı tüketim ürünleri üretmek, ithal etmek, bunların dağıtım, pazarlama ve satışı konusunda faaliyet göstermek üzere sermayesinin .... tarafından karşılanarak 4.6.2009 tarihinde kurulmuştur.

.....Ticari sır .....

110 IND vekili tarafından Kurumumuza iletilen yazıda, IND'nin N'DUSTRIO adı altında kendi markasıyla üretimini yapacağı endüstriyel mutfak ürünlerinin satışına geçmeden önceki dönemde pazardaki faaliyetlerini diğer markaları taşıyan ürünlerin yeniden satışı ile sürdürmeyi planladığı, kendi markasını taşıyan ürünleri pazarlamaya başlamasından itibaren diğer marka satışlarındaki bu aracılık rolüne son vermeyi düşündüğü bilgisi yer almaktadır. Nitekim şirket Mayıs 2010'da kendi markası altında buzdolabı üretim ve satışına başlamış, bu tarihten itibaren diğer marka buzdolabı satışlarını durdurmuştur.

120 IND'den temin edilen bilgilerden, şirketin 2009 yılında yaklaşık ..... TL cirosunun olduğu, cironun "bulaşık makinesi ve aksesuarları", "buzdolabı ve soğutucu", "pişirici" ve "hazırlık" malzemeleri kalemlerine yaklaşık aynı oranda dağıldığı görülmektedir. IND'nin 2010 içinde yapılan satışlardan elde ettiği cironun ..... TL olduğu, bu ciro içerisinde ..... TL'lik kısmın buzdolabı satışından elde edildiği, ... TL'lik bu satışın ..... TL'sinin kendi markasını taşıyan ve son 1 ayda satışını yaptığı buzdolaplarından sağlandığı öğrenilmiştir.

130 Şirketin kendi markasıyla üretimine geçtiği ilk ürün grubunun buzdolabı olduğu, Mayıs 2010'dan itibaren diğer marka buzdolabı satışlarını durdurduğu, zaman içerisinde diğer ürün gruplarında da kendi markasını taşıyan ürünleri pazara sunmasının sonrasında diğer marka satışlarını tamamen bırakmayı hedeflediği dosya mevcudundan anlaşılmıştır.

I.3. ilgili Pazar

I.3.1. Pazara Yönelik Genel Bilgiler

140 Endüstriyel mutfak ürünleri, oteller başta olmak üzere; lokantalar, pastaneler, resmi ve özel işyeri yemekhaneleri gibi büyük ölçekte mutfağa sahip işletmelerde kullanılan, ev tipi mutfak ürünlerine nazaran daha büyük hacimli profesyonel ürünlerdir.

Türkiye endüstriyel mutfak eşyaları pazarının 2009 yılındaki büyüklüğü [Endüstriyel Mutfak, Çamaşırhane, Servis ve İkrım Ekipmanları Sanayicileri ve İşadamları Derneği \(TUSİD\)](#) verilerine göre yaklaşık 546 milyon ABD Doları olup, bu rakam dâhilinde net pazar büyüklüğü olarak da tanımlanan ana mutfak ekipmanı satışları 295 milyon ABD Doları iken, yardımcı mutfak ve masaüstü ekipmanı 121 milyon ABD Doları, ihracat 60 milyon ABD Doları ve repete satışlar¹ ise 70 milyon ABD Doları

¹ Repete satış, firmaların ticari amaçla birbirlerine yaptıkları satışı ifade etmektedir.

150 tutarındadır. TUSİD'den temin edilen araştırmalara göre endüstriyel mutfak ürünleri pazarında faaliyetinde bulunan firma sayısının 500 civarında olduğu, bunlardan pazarın esas bölümünü teşkil eden ana mutfak ekipmanı üreten/dağıtan firma sayısının ise yaklaşık 150 olduğu görülmekte olup ana mutfak ekipmanları aşağıda yer alan alt kategorilere ayrılmaktadır:

- Modüler ve modüler olmayan pişiriciler,
- Fırınlar,
- Buzdolabı, buz makinesi, tezgâh tipi soğutucu ve benzeri soğutucular,
- Bulaşık makinesi ve aksesuarları,
- Hazırlık ekipmanları,
- Paslanmaz elik mutfak mobilyaları ve mutfak arabaları,
- Sıcak ve soğuk içecek makineleri.

160 Sektörün yapısına ilişkin yukarıda yer alan bilgilere ek olarak; gerek TUSİD ve sektörün önde gelen firmalarından bazıları ile yapılan görüşmeler gerekse sektöre yönelik olarak yapılan incelemeler sektörün rekabetçi bir yapıda olduğunu, sektörde önde gelen Fagor, Inoksan, ztiryakiler, Elektrolx ve Kayarlar gibi firmaların her bir alt kategoride oldukça etkin bir rekabet içerisinde olduklarını göstermektedir.

I.3.2. İlgili rn Pazarı

170 Yukarıda yer verilen açıklamalar, sektörde yer alan firmaların alt ürün kategorisi ayırımına gitmeden bütün kategorilerde üretim yaptıklarını ve aktif bir şekilde bütün kategorilerde rekabet ettiklerini ortaya koymaktadır. İND her ne kadar řu anda yalnızca buzdolabı üretimini gerçekleştiriyor olsa da, şirketin hâlihazırda bütün kategorilerde satış yapmaya devam ettiği, ayrıca uzun dönemde diğer şirketlerde olduğu gibi bütün ürün gruplarında üretime geçmeyi planladığı görülmektedir. Bu nedenle dosya bakımından ilgili ürün pazarı "Endüstriyel Mutfak rnleri" olarak tanımlanmıştır.

I.3.3. İlgili Coğrafi Pazar

180 Endüstriyel mutfak ürünleri pazarındaki firmaların bayileri aracılığıyla Türkiye'nin pek çok şehrinde pazarlama faaliyeti gerçekleştirdikleri noktasından hareketle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanmıştır.

I.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başvuruda yer alan iddialar bakımından Fagor'un bayilerinin İND'ye yaptığı satışları engellemeye çalışması davranışının 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi uygun olacaktır.

190 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi "...mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemler"i yasaklamaktadır.

İND'nin Fagor'un yetkili bayilerinden yaptığı alımları pazarda İND gibi faaliyet gösteren teşebbüslerden farklı olarak engellemeye çalıştığı iddiası, 4054 sayılı

200 Kanun'un 4. maddesinin (e) bendinde ifade bulan ve "*Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması*" olarak tanımlanan ayrımcı uygulama çerçevesinde değerlendirilebilecektir.

210 11.11.2009 tarih, 09-54/1297-328 sayılı Kurul Kararı'nda da değerlendirildiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4 (e) maddesinde yer alan ayrımcılık hükmünün üst pazardaki sağlayıcılar arasında bir irade uyuşması halinde uygulanmasında tereddüt bulunmamaktadır. Bunun yanında ayrımcılık uygulamalarının sağlayıcı ile alıcı arasındaki dikey anlaşmalarda da ortaya çıkması mümkündür. Örneğin alıcının talebi üzerine alıcıyı rakip konumdaki diğer alıcılara göre rekabette avantajlı duruma getiren hükümlerin konulması söz konusu olabilir. Ancak mevcut dosyada da söz konusu olduğu üzere, uygulama dikey bir ilişkinin varlığı çerçevesinde gerçekleşiyorsa, işlemin sağlayıcının tek taraflı bir eylemi mi olduğu yoksa sağlayıcı ile alıcı arasındaki anlaşmanın bir parçası mı olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Taraflar arasında dikey bir ilişkinin bulunduğu durumlarda ayrımcılık uygulamalarının Kanun'un 4. maddesinin (e) bendi kapsamında değerlendirilebilmesi için, bu ayrımcılığın dikey ilişki içerisindeki en az iki taraf arasındaki açık veya örtülü (zımni) bir irade uyuşmasına atfedilebilir olması gerekmektedir. Dosya mevcudu bilgiler ve IND başvurusu, ayrımcı uygulamanın Fagor'un tek taraflı davranışı ile ortaya çıktığını göstermektedir. Nitekim taraflar arasında görülmekte olan bir dava da söz konusudur. Ticari uyuşmazlıkla ilgili sürmekte olan mahkeme sürecine ilişkin IND tarafından başvuruda sunulan bilgiler Fagor'un bayilerinin IND'ye yaptıkları satışı tek taraflı olarak engellemeye çalıştığını göstermektedir. Ayrımcılığın tek taraflı olarak uygulanmasının rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle aranan şart, bu uygulamayı hayata geçirmeye çalışan sağlayıcının belirli ölçüde pazar gücüne sahip olmasıdır. Dolayısıyla tek taraflı olarak uygulanan ve mal vermeyi reddetme şeklinde ortaya çıkan ayrımcılık iddiasının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilmesi uygun olacaktır.

230 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi "*...bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması*"nı yasaklamakta, bu maddenin (b) bendinde yer verilen "*Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması*" davranışı ise hâkim durumun kötüye kullanılması hallerinden biri olarak sayılmaktadır.

Fagor'un IND'nin Fagor markasını taşıyan ürünlerin ticaretini yapmasını engellemeye çalıştığı ve bu kapsamda IND'ye diğer aracı firmalara karşı sergilemediği bir mal vermeyi reddetme eylemi içinde bulunduğu iddiası, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendi çerçevesinde değerlendirilmesi gereken konuları içermektedir.

240 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde herhangi bir teşebbüsün alıcıya mal vermeyi reddetmek suretiyle müşterileri arasında ayrımcılık yapmasının hâkim durumun kötüye kullanımı olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle söz konusu teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması gerektiği açıktır. Bu bağlamda herhangi bir pazarda hâkim durumda bulunmayan bir teşebbüsün bir kısım alıcıya mal vermektan kaçınması, 4054 sayılı Kanun kapsamında rekabeti engelleyen, bozan veya kısıtlayan bir eylem olarak değerlendirilmemektedir.

250 Hâkim durum, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyatı arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmaktadır. Hâkim durumun belirlenmesinde ilgili teşebbüsün pazar payı, pazarda faaliyet gösteren diğer firmaların sayısı ve pazar payları gibi nicel ölçütlerin yanında, piyasaya giriş engelleri, fikri ve sınaî mülkiyetin varlığı, teknolojik üstünlük gibi nitel ölçütler de kullanılmaktadır. Pazar payı hâkim durumun belirlenmesinde tek başına yeterli bir ölçüt olmasa da teşebbüsün pazar payının düşük olması, piyasanın çok sayıda oyuncunun yer aldığı rekabetçi bir piyasa olması, ürünün homojen nitelikte olması ve giriş engellerinin bulunmaması gibi durumlarda hâkim durumdan bahsetmek zorlaşmaktadır.

260 Endüstriyel mutfak ürünleri pazarı çok sayıda oyuncuyu barındıran ve her bir segmentinde rekabetin yoğun olarak yaşandığı bir pazar yapısı sergilemekte, IND'nin başvurusunda Fagor'un 2009 yılı satışları dikkate alındığında .... seviyesinde ve en yüksek pazar payına sahip olduğu buzdolabı alt segmentinde dahi hâkim durumda olmayacağı kanaati oluşmuştur. Zira, hâkim durum pazarda önemli ölçüde pazar gücüne sahip olan bir teşebbüs dolayısıyla pazara giriş engeli yaratılan, bu nedenle rekabetin önemli ölçüde azaldığı bir duruma işaret etmektedir. Fagor'un IND'nin sunduğu verilere göre buzdolabı pazarında %....'i aşan payı pazarda Fagor'un hakim durumda olduğunu göstermemektedir. Nitekim IND kendi markasını taşıyan ürünlerin üretimine buzdolabı ile başlamış ve Mayıs 2010'da pazara giren bu yeni ürünün 270 satışından 1 ay içerisinde önemli ciro elde etmiş, bu kalemde 2010 yılı satış hedefini ..... adet olarak belirlemiştir.

Haziran 2009'da diğer markalara ait ürünlerin ticareti alanında faaliyete başlayan IND bir yıldan daha kısa bir sürede kendi markasını taşıyan ürünleri ile pazara giriş yapabilmiş, Fagor ürünlerinde yaptığı ticaretin önemli bir bölümünü oluşturduğu ve Fagor'un piyasada önemli pazar payına sahip firma olarak hâkim durumda olduğu iddia edilen buzdolabı segmentinde kendi markasını taşıyan ürünleri ile satışa başlayıp, buzdolabı ticaretinde diğer markaları satış portföyünden çıkarmıştır. IND'nin kuruluşundan itibaren geçirdiği gelişim evresi göz önünde bulundurularak, pazara 280 girişte önemli bir engelin olmadığı kanaatine varılmıştır.

Dolayısıyla, Fagor'un endüstriyel mutfak ürünleri pazarında hâkim durumda bulunmadığından hareketle davranışının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

290 Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

